

Dosarul nr. 2ra-1806/2020

2ra-140/2021

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. V. Gîrleanu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A.Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

20 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Petru Iacob împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolae Pașa cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei și a fost menținută hotărârea din 20 februarie 2020 a Judecătoriai Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 24 septembrie 2019 Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Nicolae Pașa cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, prin hotărârea Judecătoriai Botanica, mun. Chișinău nr. 2-2584/14 din 10 decembrie 2014 (care a devenit irevocabilă la 15 aprilie 2015), s-a decis încasarea de la Clichici Radu în beneficiul lui Iacob Petru a sumei totale 5606 euro în valută națională conform cursului Băncii Naționale a Republicii Moldova la data executării și suma de 5134 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

A afirmat că documentele executorii au fost depuse la executare silită în cadrul biroului executorului judecătoresc Nicolae Pașa. Reclamantul a indicat că hotărârea judecătorească nu a fost executată timp de peste 5 ani.

La fel, a menționat că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, n-a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, ca urmare Petru Iacob nu a putut beneficia de

succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referea la încasarea unei sume considerabile, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimului a rămas neexecutată o perioadă mare de timp.

A susținut că o autoritate de stat nu poate să invoce lipsa bunurilor la debitor care ar putea fi urmărite sau existența la acesta a datoriilor scadente față de alți creditori ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești irevocabile, mai mult că întârzierea de executare nu poate fi astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform articolului 6§1 al Convenției. Mai mult, fiecare stat trebuie să asigure funcționarea unor instrumente juridice care să fie adecvate și suficiente pentru a asigura executarea obligațiilor pozitive care revin statului (Ruianu c.României, paragraful 66). Dar întârzierea nu poate fi astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform Articolului 6 Paragraful 1 al Convenției.

Reieșind din specificul acțiunii și în virtutea dreptului de a pretinde mărimea compensației pentru prejudiciu moral, în funcție de cele constatate, a apreciat că mărimea compensației pentru prejudiciul cauzat lui Petru Iacub în sumă de 50 000 de lei ar constitui o satisfacție echitabilă a prejudiciului cauzat acestuia ca rezultat al neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Or, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. Respectiv, alegațiile invocate sunt în deplină concordanță cu dispozițiile art. 2036 Cod civil, care acordă dreptul de a pretinde daune morale.

În privința prejudiciului material, reclamantul a atestat faptul că potrivit Recomandării nr.6 privind satisfacția echitabilă „La aprecierea prejudiciilor materiale se va lua în calcul perioada reală de neexecutare (între diesa quoși dies ad quem) și calculul sumelor cu titlu de prejudiciu material se va distinge în două capete - prejudiciu material real (de obicei valoarea obiectului neexecutării) și penalități (dobânda de întârziere calculate prin prisma prevederilor Codului civil (art.942 CC redacția după 01.03.2019). Prejudicii cu titlu material ar putea să apară exclusiv atunci când există o legătură de cauzalitate între pretinsa violare a dreptului la durată rezonabilă a procedurilor și pierderi materiale datorita imposibilității de a se folosi de drepturi pecuniare sau de a se bucura de fructele acestora (Cravenco; Boboc, etc.). Așa fiind, dobânda de întârziere poate fi evaluată din moment ce avem o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă și nu există o executare efectivă a hotărârii. Potrivit calculului pentru perioada 16 aprilie 2015 (de când hotărârea a devenit executorie) și până la 23 septembrie 2019 (când a fost depusă în judecată cererea) quantumul prejudiciului material sub forma dobânzii de întârziere a fost cuantificat în sumă de 4772,01 euro.

A solicitat reclamantul de a constata încălcare a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău nr.2-2584/14 din 10 decembrie 2014, încasarea din contul Ministerului Justiției a prejudiciului moral în quantum de 50000 de lei, pentru neexecutarea în termen rezonabil a deciziilor judecătorești, prejudiciului material în quantum de 4772,01 euro și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 10 000 de lei.

Prin hotărârea din 20 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Petru Iacub a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 05 martie 2020, Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, a declarat apel împotriva hotărârii din 20 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, scutirea de la plata taxei de stat, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 22 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea soluției sale instanța de apel s-a bazat pe prevederile art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 1 alin. (2), 2 alin. (3), 4 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 60 alin. (1), 63 alin. (1), 67 din Codul de executare și a stabilit că prima instanță în mod întemeiat a respins acțiunea depusă de Petru Iacob privind constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești din 10 decembrie 2014, or, prin încheierea executorului judecătoresc Nicolae Pașa nr.019-2393/15 din 09 iunie 2015, au fost aplicate măsuri de asigurare a executării documentului executoriu, sechestre și interdicții asupra bunurilor mobile și imobile ale debitorului Clichici Radu la ÎS Cadastru, DÎTCCA a DTI și CÎS, BC „EuroCreditBank” SA, „Comerțbank” SA, BC „Energbank” SA, BC „Banca Socială” SA, BC „BCR-Chișinău” SA, BC „Moldova Agroindbank” SA, BC „Mobiasbanca” SA, BC „Victoriabank” SA, BC „Unibank” SA, BC „Eximbank” SA, BC „FinComBank” SA, BC „ProCreditBank” SA, BC „Moldindconbank” SA (f.d.41).

A mai stabilit instanța de apel că potrivit răspunsului ÎS „Cadastru” din 10 iunie 2015, pe numele lui Clichici Radu nu este înscris dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile în Republica Moldova (f.d.42).

Colegiul instanței de apel a remarcat că ulterior, la 06 ianuarie 2016, 21 aprilie 2016, executorul judecătoresc Nicolae Pașa s-a deplasat la locul de domiciliu a debitorului Clichici Radu, întocmind procese-verbale de imposibilitatea executării, deoarece debitorul nu se afla la domiciliu, în primul caz tatăl acestuia a comunicat acest fapt și a refuzat executorului accesul în imobil pentru identificarea bunurilor debitorului, în al doilea caz, mama debitorului a comunicat că acesta nu se află la domiciliu, dar se află peste hotare (f.d.44,57).

Concomitent, instanța de apel a reținut că executorul judecătoresc în perioada 2016-2017, a înaintat instanței de judecată demersuri privind aducerea forțată, anunțarea în căutare, tragerea la răspundere contravențională a debitorului Clichici Radu (f.d. 47-67). Tot în perioada 2016- 2017, la biroul executorului judecătoresc, au parvenit cereri de la debitorul Clichici Radu, prin care se solicita comunicarea rechizitelor bancare, pentru a avea posibilitatea de achita datoria față de creditor (f.d.69, 71).

Colegiul civil al instanței de apel a menționat că în perioada 2017-2018, debitorul Clichici Radu a depus declarații în scris executorului judecătoresc, în care a indicat că motivul neachitării pînă în prezent a datoriei, este faptul că are la întreținere un copil bolnav, suportînd cheltuieli costisitoare, precum și a menționat faptul că datoria o va achita în măsura posibilităților (f.d.88,89).

În anul 2018, la solicitarea creditorului Iacub Petru, executorul judecătoresc Nicolae Pașa a înaintat demers către Procuratura Botanică, mun.Chișinău, solicitând tragerea la răspundere penală a debitorului Clichici Radu. Iar, prin ordonanța Procuraturii mun.Chișinău, oficiul Botanică, din 27 iunie 2018, s-a dispus scoaterea lui Clichici Radu de sub urmărirea penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.320 alin.(1) CP și s-a clasat cauza penală, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d.81-85).

Distinct din cele constatate, Colegiul instanței de apel a considerat că instanța de fond just a respins argumentul apelantului-reclamant, precum că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești. Or, apelantul reclamant a indicat printr-o mențiune generală că „nu a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești”, însă nu a specificat care măsuri conform legislației naționale în vigoare nu au fost întreprinse de către executorul judecătoresc.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că instanța de fond just a constatat că executorul judecătoresc Nicolae Pașa, din momentul intentării procedurii de executare, a întreprins toate măsurile legale în vederea executării documentului executoriu, or, faptul că toate măsurile întreprinse în vederea executării documentului executoriu nu s-au soldat cu succes, nu pot fi calificate ca neîntreprinderea măsurilor corespunzătoare în vederea executării.

La acest compartiment, instanța de apel a constatat că instanța de fond just a concluzionat că autoritatea responsabilă de executarea documentului executoriu nu refuză și nici nu a fost pasivă în executarea hotărârii judecătorești, dar acest fapt depinde de solvabilitatea debitorului. Or, conduita executorului judecătoresc este una conformă cu legislația în vigoare și nu relevă indicii privind lipsa de diligență.

La fel, Colegiul instanței de apel a reținut practica Curții Europene, care a menționat că dreptul de acces la justiție nu poate obliga un stat să dispună executarea fiecărei hotărâri cu caracter civil, indiferent de circumstanțe. Atunci când autoritățile sunt obligate să execute o hotărâre judecătorească și omit acest fapt, poate fi angajată răspunderea statului prin prisma articolului 6 § 1 din Convenție (Fociac v. România, 3 februarie 2005, § 68). La fel, Curtea Europeană a menționat că „nerecuperarea unei datorii, din cauza că debitorul nu posedă bunuri, nu poate fi imputată statului pîrît, decît în măsura în care această omisiune este imputabilă autorităților naționale” (Polacik vs Slovacia).

La acest compartiment, instanța de apel a menționat că statul nu este responsabil de imposibilitatea executării hotărârii judecătorești de către persoanele private, care nu dispun de bunuri, mijloace financiare sau alte active care ar putea fi urmărite în scopul stingerii datoriei.

La 18 noiembrie 2020 Petru Iacub, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu concluzia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, deoarece la emiterea acestora instanțele de judecată inferioare au aplicat eronat normele de drept material și normele de drept procedural.

Instanța de apel nu a elucidat pe deplin faptul că prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău nr. 2-2584/14 din 10 decembrie 2014 a fost încasată de la Radu Clichici în beneficiul lui Petru Iacob suma totală de 5606 euro în valută națională conform cursului la data executării și suma de 5134 de lei cu titlu de cheltuieli judiciare, iar această hotărâre nu a fost executată timp de peste 5 ani.

Instanța de apel nu a constatat și elucidat raportul juridic cu referire la pretinsa violare a dreptului subiectiv al reclamantului, garantat atât de legislația națională, cât și de legislația internațională, nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept a susținut poziția instanței de fond în ce privește aprecierea probelor, acceptând niște concluzii de ordin general.

Prin notificarea din 08 decembrie 2020, Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimaților copia recursului și i-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 15 decembrie 2020 Ministerul Justiției și Executorul Judecătoresc Nicolae Pașa au recepționat copia recursului, fapt confirmat prin avizele de recepție a scrisorii. La 12 ianuarie 2021 executorul judecătoresc Nicolae Pașa a depus referință, prin care a solicitat de a considera recursul declarat de Petru Iacob ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 22 septembrie 2020. La 18 noiembrie 2020, adică în termenul prevăzut de lege, Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei a declarat recurs.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, în sensul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Asito vs Republica Moldova, 10 iulie 2010, Meyer vs Germania, 22 martie 2016), însă motivele recursului, invocate în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au fost apreciate corespunzător.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Petru Iacob, reprezentat de avocatul Roman Doroftei, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru